

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 6P/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6819200011
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Šedivec
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2019:6819200011.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca sudcom JUDr. Miroslavom Šedivcom v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. J., R.. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov matky: E. J., R.. XX.XX.XXXX, T. D. X. K. XXX, XXX XX S., zastúpená JUDr. Radkou Rešutíkovou, advokátkou so sídlom Spojová 2, 974 01 Banská Bystrica a otca: Q. H., R.. XX.XX.XXXX, trvale bytom O.A. XXX, XXX XX S., zastúpený JUDr. Evou Bornayovou, advokátkou so sídlom Fučíkova 795/15, 979 01 Rimavská Sobota, o návrhu matky na zmenu vo výchove maloletého dieťaťa a o vzájomnom návrhu otca o zmenu úpravy práva matky stretávať sa s maloletým dieťaťom, takto

rozhodol:

Návrh matky **z a m i e t a.**

Mení rozsudok Okresného súdu Revúca č.k. 8P/35/2016-146 zo dňa 07.04.2017 s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku v časti o úprave práva matky stretávať sa s maloletým dieťaťom A. J., R.. XX.XX.XXXX, tak, že matka maloletého dieťaťa je oprávnená stretávať sa s maloletým dieťaťom každý víkend od soboty od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme a odovzdá späť otcovi v mieste bydliska otca, a okrem toho aj každý týždeň v utorok od 15.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme v škôlke, do stredy do 7.30 hod., kedy matka dieťa odovzdá v škôlke, a aj každý týždeň vo štvrtok od 15.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme v škôlke, do 18.00 hod, kedy matka dieťa odovzdá otcovi.

Žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1.Matka sa návrhom podaným dňa 07.01.2019 domáhala zmeny rozsudku Okresného súdu Revúca č.k. 8P/35/2016-146 zo dňa 07.04.2017 o schválení rodičovskej dohody, na základe ktorej bolo maloleté dieťa A. J., R.. XX.XX.XXXX, zverené do osobnej starostlivosti otca, matka bola zaviazaná platením výživného vo výške 40,- Eur mesačne a zároveň bolo upravené právo matky stretávať sa s dieťaťom, s odôvodnením, že otec dieťaťa matke odopiera výkon tohto práva, a odkedy si otec dieťaťa našiel priateľku, o maloleté dieťa sa viac starajú jeho rodičia. Matka preto navrhovala, aby maloleté dieťa bolo zverené do jej osobnej starostlivosti s určením vyživovacej povinnosti otca a úpravou práva otca stretávať sa s dieťaťom.

2.Otec sa k podanému návrhu matky vyjadril písomným podaním zo dňa 21.01.2019 tak, že nie je pravda, že by matke dieťaťa bránil v stretávaní sa s dieťaťom, matka však záujem o dieťa nemá, zvykla dieťa navštevovať iba 1-2 krát do mesiaca. O dieťa sa otec stará výlučne sám, matka si neplní ani vyživovaciu povinnosť, všetky výdavky dieťaťa preto platí otec dieťaťa. Podľa otca matka nemá úprimný záujem starať sa o dieťa, matka nemá k synovi vybudovaný citový vzťah rovnako ako ani jej súčasný partner, s ktorým má matka ďalšie dieťa, pričom syn je na otca silne citovo naviazaný. Otec preto navrhoval podaný

návrh matky zamietnuť a vzájomným návrhom naopak navrhoval obmedziť právo matky stretávať sa s dieťaťom na každý páry víkend po dobu štyroch hodín v sobotu a štyroch hodín v nedeľu. V záverečnom vyjadrení otec tento svoj vzájomný návrh upravil tak, že navrhuje, aby sa matka stretávala so synom od pondelka do štvrtka od 15.00 hod do 18.00 hod. a každý tretí víkend od soboty od 12.00 hod do nedele do 12.00 hod.

3.Súd vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi: lustrácie č. I. 10-13, 15, 16 a 69, rozsudok Okresného súdu Revúca sp. zn. 8P/35/2016 č. I. 14, potvrdenie úradu práce č. I. 30, rozsudok Okresného súdu Revúca sp. zn. 2T/58/2017 č. I. 35, správa kolízneho opatrovníka č. I. 44, lekárska správa o psychiatrickom vyšetrení matky č. I. 47, rozhodnutie o priestupku č. I. 48, úradný záznam č. I. 53, správa zo psychologických konzultácií č. I. 54, rozsudok Okresného súdu Revúca sp. zn. 7P/46/2017 č. I. 71, záznamy matky o realizovaných stretnutiach matky s dieťaťom č. I. 100 a 129-133, oznámenie OO PZ SR Jelšava č. I. 103, záznamy otca o stretávaní sa matky s dieťaťom č. I. 106-122 a 128, správa zo psychologických konzultácií č. I. 126, súhlas so psychologickou intervenciou č. I. 134, časť zápisnice o pojednávaní vo veci sp. zn. 8P/35/2016 zo dňa 07.02.2017 o výsluchu svedka K. J.Á., na základe čoho, s prihliadnutím k obsahu vyjadrení účastníkov konania v ich písomných podaniach a na pojednávaniach vo veci, mal súd preukázaný nasledovný skutkový stav:

4.Zo vzťahu matky a otca pochádza maloleté dieťa A. J., R.. XX.XX.XXXX, ktorý rodičovskou dohodou schválenou rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 8P/35/2016-146 zo dňa 07.04.2017 bol zverený do osobnej starostlivosti otca, matka bola zaviazaná platením výživného vo výške 40,- Eur mesačne a zároveň bolo upravené právo matky stretávať sa s dieťaťom od pondelka do piatka v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý páry víkend od soboty 12.00 hod. do nedele do 17.00 hod. Matka sa už návrhom podaným dňa 26.07.2017 v konaní vedenom Okresným súdom Revúca pod sp. zn. 7P/46/2017 domáhala zmeny uvedenej úpravy rodičovských práv a povinností zverením dieťaťa do osobnej starostlivosti matky. Už vtedy návrh matky bol odôvodnený tým, že otec dieťaťa matke neumožňoval stretávať sa so synom. Návrh matky bol zamietnutý rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 7P/46/2017-89 zo dňa 14.09.2017, ktorý právoplatnosť nadobudol 05.03.2018 po potvrdení rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14CoP/75/2017-140 zo dňa 06.02.2018.

5.Otec dieťaťa spoločne s maloletým A. obývajú jednoizbový nájomný byt, ktorý má otec dieťaťa v prenájme od mesta S.. Domácnosť je kompletne zariadená štandardným nábytkom a vybavená bežnými elektrospotrebičmi. Hygiena bývania je na veľmi dobrej úrovni. Maloletý A. má v domácnosti svojho otca vytvorené veľmi dobré podmienky a taktiež zabezpečenú dobrú starostlivosť, navštevuje Materskú školu v Jelšave, jeho ošetrojúcou lekárkou je K.. E. J., je alergik ale inak je zdravý a netrpí žiadnym vážnym ochorením, ktoré by si vyžadovalo zvýšené výdavky na liečbu. Otec dieťaťa je striedavo nezamestnaný, kedy poberá dávku v hmotnej núdzi, alebo pracuje v mieste bydliska vždy po dobu niekoľkých mesiacov s príjmom vo výške minimálnej mzdy, alebo minimálnu mzdu len o málo prevyšujúcim. Matka dieťaťa si vyživovaciu povinnosť neplní pravidelne, za čo bola aj odsúdená rozsudkom Okresného súdu Revúca č.k. 2T/58/2018-65 zo dňa 16.07.2018 k podmienenému trestu odňatia slobody, aj preto otec dieťaťa poberá náhradné výživné vo výške 40,- Eur mesačne.

6.Matka dieťaťa žije v spoločnej domácnosti so svojim druhom J. F. a ich maloletým synom I. F., ktorý sa narodil XX.XX.XXXX. Spoločne obývali najskôr trojizbový byt, ktorý mali v prenájme, a neskôr rodinný dom patriaci E. F. - matke druha matky maloletého dieťaťa. Ich domácnosť je kompletne zariadená moderným nábytkom a vybavená bežnými elektrospotrebičmi. Hygiena bývania je na veľmi dobrej úrovni ako aj starostlivosť o maloletého I., ktorý má v domácnosti svojej matky vytvorené vhodné podmienky. Príjem matky dieťaťa pozostáva z rodičovského príspevku a prídavku na dieťa.

7.V písomnom vyjadrení aj v priebehu pojednávaní vo veci otec spochybňoval rodičovskú kompetenciu matky, jej schopnosť a záujem postarať sa o maloleté dieťa, uvádzal tiež, že syn nemá záujem s matkou sa stretávať a odmieta ísť k matke. Podľa otca matka nedodríava súdom stanovený rozsah práva stretávať sa s dieťaťom, matka negatívne vplyva na dieťa, pobyt u matky pôsobí na dieťa stresujúco. V minulosti, v roku 2008, bola matka psychiatricky liečená, má byť psychicky labilná, otec má dokonca obavu, aby matka alebo jej partner neublížili dieťaťu.

8.Vzhľadom na nedostatočnú komunikáciu medzi rodičmi brániacu im samým vyriešiť ich vlastnú vzájomne komplikovanú situáciu ako aj za účelom nadviazania riadneho kontaktu medzi matkou a

dieťaťom kolízny opatrovník odporučil rodičom podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Revúca, za účelom zistenia recentných vzťahových väzieb medzi maloletým dieťaťom a jeho matkou. Okrem obsahu podanej správy a uvedeného odporúčania kolízneho opatrovníka aj z prvotných vyjadrení rodičov vyplynulo, že pred začatím tohto konania otec s matkou nedostatočne spolupracoval pri realizácii stanoveného práva matky stretávať sa s dieťaťom, čo postupne viedlo k tomu, že matka sa s dieťaťom v určenom čase prakticky nestretávala, vídala svoje dieťa iba sporadicky v škôlke. Preto prvé pojednávanie vo veci bolo odročené za účelom obnovenia kontaktu matky s dieťaťom a za účelom realizácie práva matky stretávať sa s dieťaťom v rozsahu pôvodnej úpravy tohto práva a tiež za účelom absolvovania konzultácií u psychologičky na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Revúca.

9. Zo správ psychologičky vyplýva, že vývin maloletého A. je fyzickému veku primeraný, zistená bola u neho prítomnosť pozitívnych citových väzieb aj smerom k otcovi aj k matke, takisto aj opačne - A. vníma, že otec aj mama ho majú radi, že im na ňom záleží. Ako ďalšie dôležité osoby vo svojom živote vníma otcovu priateľku O., matkinho priateľa J. a starých rodičov z otcovej strany. K matke chodí rád, páči sa mu, ako sa spolu hrajú, cíti sa v jej prítomnosti dobre. Kladným spôsobom vníma aj jej priateľa, s ktorým si rozumie. Vie, že má malého bračeka, ktorý si vyžaduje matkinu pozornosť. Na otázku - či by chcel prenocovať u mamy, uviedol, že nechce u mamy prespať preto, lebo otec mu to nedovolí (oco sa bojí, že by mu ho nevrátila a oco by bez neho plakal). Na otázku, či by u nej chcel prespať, keby to ocko dovolil, už nereagoval. Bolo zjavné, že v súvislosti s touto témou dieťa prežíva vnútorný konflikt, téme sa verbálne snažil vyhnúť. Dieťa zjavne býva svedkom toho, ako sa otec kriticky vyjadruje o matke, pretože niektoré dieťaťom prezentované názory korešpondujú s vyjadreniami otca. Je teda možné, že otec v snahe ochrániť dieťa od sklamaní a seba od frustrácie a hnevu, syna preventívne odhovára od prenocovania u matky. Keďže je presvedčený, že matka nejaví adekvátny záujem o dieťa, môže otec prežívať určitú úzkosť a stres pri predstave trávenia dlhšieho času syna v „ohrozujúcom“ prostredí (z jeho pohľadu). Otec si možno neuvedomuje následky svojho konania a považuje za správne synovi takto opísať „realitu“. Avšak ide stále len o negatívny pohľad otca na matku, ktorý sa ale nemusí stotožňovať s vnímaním dieťaťa a nie je pre jeho vývin žiaduce konfrontovať ho s tým. Aj keď otec pociťuje voči matke hnev, nie je vhodné, aby očierňoval jej osobu v očiach dieťaťa, alebo prezentoval dieťaťu možné „katastrofické scenáre“ ako následky prípadného prenocovania u matky. Dieťa má právo vytvoriť si a udržiavať si pozitívny obraz matky, na druhej strane samotná kvalita a periodicitá stretnutí matky so synom je už plne v jej kompetencii. U maloletého A. neboli zaznamenané žiadne jeho vlastné negatívne postoje alebo skúsenosti v spojitosti s osobou matky, napriek tomu, že otec presvedčivo argumentuje o jej laxnom prístupe voči styku s dieťaťom. Z psychologického hľadiska v starostlivosti otca má dieťa aktuálne zabezpečenú adekvátnu opateru. Dieťa prezentuje pozitívne citové väzby voči otcovi i voči matke. V prejavoch A. nebol zaznamenaný negativizmus, alebo odmietanie tráviť čas s matkou, ani výhrady voči jej osobe, či jej prístupu. V otázke prenocovania u matky dieťa prežíva vnútorný konflikt, preto sa nedá jednoznačne uviesť preferencia dieťaťa (či by chcel prespať u matky), keďže jeho vyjadrenia sú ovplyvnené negatívnym postojom otca. Matkou deklarovaný záujem o intenzívnejšie stretávanie sa s dieťaťom sa však zdá byť len formálny - hoci po syna na styk chodíeva, v ich stretávaní bývajú dlhé odmlky, alebo stretnutia bývajú len nepravidelné alebo úplne sporadické. Je len v kompetencii matky zariadiť si veci tak, aby v sľubovaný čas pre syna prišla. Porušovanie dohody o stretávaní so synom z jej strany spôsobuje narastanie nedôvery a hnevu otca na ňu, a rovnako tak sklamanie u dieťaťa.

10. Matka po odročení pojednávania v rámci možností svoje právo stretávať sa s dieťaťom využívala, pokiaľ jej v tom nebránila nejaká prekážka (počasie, zdravotný stav jedného alebo druhého dieťaťa), alebo nedostatok kooperácie zo strany otca dieťaťa (napr. tak, že otec s dieťaťom stihol odísť z bytu alebo zo škôlky len pár minút skôr ako si matka po dieťa prišla). Matka sa s dieťaťom stretávala v pracovných dňoch, pričom možnosť stretávať sa s dieťaťom počas víkendov matka nevyužívala, hoci by aj mala o to záujem, ale dieťa to odmieta pre nesúhlas otca, čo bolo potvrdené aj správou psychologičky. Otec k tomu však uviedol, že nie je pravda, že by synovi nedovolil prespať u matky a ak si matka po dieťa príde a syn bude chcieť, môže u matky prespať. Občas sa stalo, že sa matka nestretla s dieťaťom aj dlhší časový úsek v trvaní celého týždňa alebo viacerých týždňov a to najmä z dôvodu, že bol chorý maloletý I. a matka dieťaťa (napr. od 11.11.2019 do 15.11.2019) alebo aj sám maloletý A. (napr. od 01.10.2019 do 18.10.2019) alebo keď sa matka s rodinou sťahovala.

11. Podľa otca malo byť po matke vedené policajné pátranie z dôvodu, že matka sa mala opiť a opustiť svoje ďalšie maloleté dieťa, čo otec dokumentoval zvukovo-obrazovým záznamom prehratým na pojednávaní, z ktorého však žiadne negatívne správanie matky nevyplýva. Matka potvrdila, že sa zúčastnila rodinnej oslavy, na ktorej požívala aj alkohol, nestáva sa to však často ani pravidelne. Podľa oznámenia OO PZ SR Jelšava po matke sa v roku 2019 žiadne pátranie nevedlo. Aj toto je teda možné vyhodnotiť ako príklad toho, že otec sa prednášaním rôznych nepravdivých tvrdení a vlastných nesprávnych hodnotiacich úsudkov snaží matku tzv. očierniť nielen v konaní pred súdom ale aj pred maloletým dieťaťom. Žiadne otcom tvrdené negatívne vplyvy matky na dieťa preukázané neboli, ani otcom tvrdené stresujúce vplyvy pobytu dieťaťa u matky. Pokiaľ matka v minulosti (ešte v roku 2008) bola psychiatricky liečená, v súčasnosti žiadne takéto prejavy u matky zistené ani tvrdené neboli. Rovnako neboli preukázané žiadne okolnosti, z ktorých by mohlo vyplývať, že matka alebo jej partner by mohli dieťaťu ublížiť; naopak zo správy psychologičky vyplýva, že dieťa k svojej matke má silný citový vzťah rovnaký ako k otcovi a pozitívne tiež vníma priateľa matky, s ktorým si rozumie. Otec sa tiež návrhom na prečítanie zápisnice o výsluchu svedka K. J. snažil dokázať zľú starostlivosť matky o dieťa a že matka užíva nadmerne alkohol. Výsluch svedka podlieha rovnako ako aj ostatné dôkazy procesu voľného hodnotenia, pri ktorom je potrebné vziať do úvahy okrem iného aj svedkom uvádzaný zlý vzájomný vzťah s matkou dieťaťa. Z ostatných dôkazov v konaní vykonaných naopak vyplýva, že matka sa o svoje ďalšie maloleté dieťa stará zodpovedajúcim spôsobom a neboli u nej zistené žiadne nedostatky ani užívanie alkoholu v miere presahujúcej prípustnú a bežne akceptovanú hranicu príležitostných rodinných osláv.

12. Súd nevykonával otcom navrhovaný dôkaz vyjadrením ošetrojúcej lekárky maloletého I.R. F., ako často bol chorý v roku 2019 a ako často matka bola v roku 2019 na vyšetrení u lekára, pretože to pre rozhodnutie vo veci nebolo podstatné, keďže zdravotným stavom maloletého I. matka odôvodňovala nerealizovanie stretnutí s maloletým A. len za posledný týždeň a zabezpečenie tohto dôkazu by si vyžiadalo zbytočné odročenie pojednávania vo veci.

13. Výsluch maloletého A. v konaní pred súdom vykonaný nebol z dôvodu nízkeho veku dieťaťa ako aj z dôvodu, že podľa správ psychologičky základný problém nie je vo vzťahu maloletého dieťaťa a jeho matky ale vo vzťahu medzi rodičmi dieťaťa. Je v každom prípade na úvahe súdu, či s ohľadom na vek dieťaťa a okolnosti posudzovaného prípadu je vhodné zisťovať názor dieťaťa priamo alebo prostredníctvom jeho zástupcu, znaleckého posudku alebo orgánu sociálno-právnej ochrany detí. Najmä v prípade detí v nízkom veku (spravidla do šesť rokov prípadne aj viac) nie je zásahom do ústavou zaručeného práva maloletého dieťaťa byť vypočutý v konaní pred súdom, ak názor dieťaťa súd zisťuje inak ako procesným výsluchom dieťaťa v konaní, a to spôsobom podľa okolností vhodnejším a k dieťaťu čo najviac ohľaduplnejším (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1506/13 zo dňa 30.05.2014), ktorým je v tomto prípade rozhovor psychologičky úradu práce s maloletým dieťaťom za podmienok pre dieťa vyhovujúcich a v dostatočnom časovom priestore pre zistenie relevantného názoru maloletého dieťaťa.

14. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

15. Rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností možno zmeniť ak dôjde k zmene pomerov, a to len k takej zmene pomerov, ktorú možno považovať za zásadnú, pričom rozhodujúce sú v zásade iba tie skutočnosti, ktoré nastali v dobe po nadobudnutí právoplatnosti posledného rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností. Pri posudzovaní, či došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodnila zmenu rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloleté dieťa, je uplatňovaný všeobecnými súdmi vyšší prah pre zmenu rozhodnutia o starostlivosti, ktorý je odôvodňovaný požiadavkou stability výchovného prostredia. Účelom tejto stability výchovného prostredia je najlepší záujem maloletého dieťaťa, nie však ako abstraktný princíp, ktorý by bol hodný ochrany sám osebe (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 3216/13 zo dňa 25.09.2014). Z tohto hľadiska nebola v konaní preukázaná taká zmena pomerov, ktorá by mohla mať za následok zmenu v otázke zverenia maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti otca (napr. v podobe zistenia nedostatkov v starostlivosti otca o dieťa alebo inej zmeny). Naopak bolo zistené, že v domácnosti otca má dieťa vytvorené vhodné podmienky a otec mu poskytuje všetku potrebnú starostlivosť v dostatočnej kvalite. Návrh matky na zmenu rozhodnutia o zverení maloletého dieťaťa preto súd zamietol, keď navyše matka po vykonanom dokazovaní na svojom pôvodnom návrhu ani netrvala.

16.O vzájomnom návrhu otca o zmenu úpravy práva matky stretávať sa s maloletým dieťaťom, ktorým súd nie je viazaný, na základe vykonaného dokazovania súd rozhodol tak, že právo matky stretávať sa s maloletým dieťaťom zmenil a upravil spôsobom zodpovedajúcim zmeneným pomerom na strane matky ako aj na strane dieťaťa, najmä s prihliadnutím k vyššiemu veku dieťaťa od doby poslednej úpravy práva matky stretávať sa s dieťaťom, a v neposlednom rade aj so zohľadnením doterajšieho negatívneho postoja otca k realizácii tohto práva matky.

17.Tak ako základnou a najdôležitejšou povinnosťou rodiča je plnenie jeho zákonnej vyživovacej povinnosti, rovnako najzákladnejším a najdôležitejším právom rodiča, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, je právo stretávať sa so svojim dieťaťom, ako neoddeliteľná súčasť rodičovských práv, ako aj samotných práv dieťaťa. Navyše vzájomný kontakt rodiča s maloletým dieťaťom je významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj dieťaťa. Aby rodič mohol realizovať svoje práva a povinnosti vyplývajúce z jeho rodičovskej zodpovednosti, musí mať možnosť sa s dieťaťom stýkať a výchovne na dieťa pôsobiť. Rodič má právo stretávať sa s dieťaťom, nie je to však jeho povinnosť, pričom na druhej strane napr. aj článok 9 Dohovoru o právach dieťaťa zaručuje tiež dieťaťu právo na styk s rodičom. Ak nie sú zistené také skutočnosti, ktoré by viedli k pozastaveniu výkonu rodičovskej zodpovednosti ... nie je - ani pri plnom rešpekte k právam samotných maloletých detí - zákonný a tým menej potom ústavnoprávny dôvod k tomu, aby rodičovi, v ktorého priamej starostlivosti maloleté dieťa nie je, bol styk s ním zakázaný, resp. neprimerane obmedzený (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 125/1998 zo dňa 24.09.1998). Všeobecné súdy musia pri rozhodovaní o starostlivosti o maloleté deti vychádzať z predpokladu, že záujmom dieťaťa je, aby bolo v starostlivosti oboch rodičov, ak je rozhodnutím súdu zverené dieťa do starostlivosti len jedného z rodičov, potom musí byť druhému rodičovi umožnené stýkať sa s dieťaťom v takej miere, aby postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti bol čo najviac naplnený a ak má byť upravené právo nerezidentného rodiča stretávať sa so svojim maloletým dieťaťom primerane, je nutné, aby rodič mal možnosť byť s dieťaťom aj počas významných sviatkov v roku a počas letných prázdnin by sa obaja rodičia mali vystriedať v starostlivosti o dieťa tak, aby s ním strávili každý v súhrne jeden mesiac (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 1921/17 zo dňa 21.11.2017). V prípade súdneho rozhodovania o deťoch nemožno uprednostňovať abstraktné princípy pred najlepším záujmom dieťaťa v konkrétnom prípade (nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. I. ÚS 3226/2016 zo dňa 29.06.2017). Neexistuje žiadny univerzálne platný model (tzv. súdna prax) úpravy práva rodiča stretávať sa s dieťaťom. Ak by niečo také existovalo, bolo by to v priamom rozpore s potrebou prihliadať na najlepší záujem maloletého dieťaťa podľa špecifických okolností konkrétneho prípadu. Záujem a potreby konkrétneho maloletého dieťaťa je treba posudzovať v každom jednotlivom prípade zvlášť a so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre dieťa. Koncept najlepšieho záujmu dieťaťa je flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôsobený a definovaný individuálne s ohľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa dieťa nachádza, pričom pozornosť by mala byť venovaná jeho osobným pomerom, situácii a potrebám (nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. IV. ÚS 106/2015 zo dňa 17.03.2015).

18.Obaja rodičia by si vždy mali uvedomiť, že každý z nich má jedinečnú a nezastupiteľnú úlohu v živote ich dieťaťa a že každý z nich je schopný dieťaťu poskytnúť určité hodnoty, ktoré druhý rodič sám schopný poskytnúť nie je (rozsudok Obvodného soudu pro Prahu 5 sp. zn. 50P/336/2006 zo dňa 25.09.2006). Obaja rodičia by preto mali pri realizácii svojej jedinečnej rodičovskej úlohy v prospech svojho dieťaťa vzájomne spolupracovať. Ak rodičia dieťaťa spolu nežijú, obvyklou situáciou je, že jeden alebo aj obaja z rodičov majú ďalšieho životného partnera. Prírodným dôsledkom každého manželského alebo mimomanželského vzťahu je snaha partnerov viesť spoločný život napr. aj vytvorením spoločnej domácnosti, kde spravidla vytvárajú rodinné zázemie aj pre výchovu a starostlivosť nielen o spoločné maloleté deti ale aj o maloleté deti z predchádzajúcich vzťahov. Ak teda niektorý z rodičov dieťaťa má iného životného partnera (v tomto prípade obaja), je logické, že aj maloleté dieťa zdieľa dôsledky výberu nových životných partnerov jeho rodičmi. Každý z rodičov má svoju novú rodinu, čo musia obaja navzájom rešpektovať. Pritom druh, resp. družka rodiča dieťaťa sa v živote maloletého dieťaťa stáva ďalšou významnou osobou,

19.Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine vo veciach starostlivosti o maloleté deti je vždy potrebné rešpektovať právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom a tiež je potrebné rešpektovať právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a rešpektovať právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a

rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Vychádzajúc z vyššie naznačených úvah a z citovaného ustanovenia Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní vo veci vzal do úvahy predovšetkým záujem dieťaťa na zachovaní a rozvíjaní plnohodnotného a rovnocenného vzťahu dieťaťa s oboma rodičmi minimálne tak, ako tomu bolo doposiaľ, kedy dieťa bolo zverené do osobnej starostlivosti otca a matka dieťaťa v rámci svojich možností využívala doposiaľ upravené právo stretávať sa s dieťaťom.

20. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že doteraz platná úprava práva matky stretávať sa s dieťaťom nevyhovuje súčasným zmeneným podmienkam. Dohoda rodičov o práve matky stretávať sa s maloletým A. v rozsahu od pondelka do piatka v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý párný víkend od soboty 12.00 hod. do nedele do 17.00 hod. bola uzatvorená a schválená skôr ako sa matke 23.08.2018 narodilo ďalšie maloleté dieťa I. F.. Už samotná potreba starostlivosti o takéto malé dieťa (a to aj vtedy, keď je zdravé) neumožňuje matke dieťaťa dodržiavať dennodenný režim styku s maloletým A.. Celú situáciu komplikuje, ak otec dieťaťa nie je schopný tolerovať matke ani oneskorenie v trvaní pár minút a len z tohto dôvodu otec dieťaťa matke zmarí možnosť stretnúť sa so synom napr. tým, že odíde z bytu alebo ju nepočká pred škôlkou, to všetko navyše za situácie, ak otec dieťaťa nie je schopný ani ochotný s matkou dieťaťa takmer vôbec komunikovať.

21. Otec trpí nesprávnou predstavou, že on jediný sám je schopný poskytnúť dieťaťu potrebnú starostlivosť a lásku, čoho podľa otca matka schopná nie je. Tento svoj základný postoj otec vedome alebo nevedome prenáša aj na maloleté dieťa, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že pre nesúhlas otca sa matka dieťaťa ani len nepokúša realizovať dohodnuté termíny styku počas párných víkendov od soboty 12.00 hod. do nedele do 17.00 hod. Otec síce takéto svoje pôsobenie na dieťa popiera a formálne deklaruje svoj súhlas s tým, aby sa dieťa s matkou stretávalo aj cez víkend a u matky v prípade záujmu aj prespalo, opak však vyplýva okrem vyjadrenia matky aj zo správy psychologičky úradu práce. Z pohľadu zistení súdu a rovnako aj z výsledkov konzultácií u psychologičky úradu práce vyplýva, že základný problém je vo vzťahu medzi rodičmi navzájom a nie vo vzťahu medzi dieťaťom a jeho matkou. Maloletý A. sa nebráni styku s matkou, ku ktorej má rovnako silné citové väzby a dobrý vzťah ako k svojmu otcovi, k svojej matke chodí rád a cíti sa u nej dobre, rozumie si aj s jej priateľom a akceptuje aj svojho brata. Základným problémom teda je vzájomný vzťah medzi rodičmi dieťaťa predovšetkým v smere vzťahu otca k matke dieťaťa prejavujúci sa najmä v absencii akejkoľvek komunikácie medzi rodičmi. Otec z nejakého dnes už bližšie neznámeho dôvodu pociťuje voči matke dieťaťa hnev a averziu, ktoré ani plynutím času neslabnú, ale otec skôr tieto svoje postoje voči matke usilovne pestuje, čo sa okrem iného prejavuje aj tým, že otec odmieta s matkou komunikovať a vyhľadáva každú zámienku, aby podával na matku rôzne oznámenia a návrhy. Otec odmieta matke napr. dať svoje telefónne číslo, v dôsledku čoho matka ani len nemôže otcovi oznámiť, že na stretnutie s dieťaťom pre nejakú prekážku prísť nemôže, pričom žiadny iný dostatočne efektívny spôsob komunikácie s matkou otec nenavrhol. Manipulatívne správanie zo strany otca voči maloletému dieťaťu a nedostatok povinnej kooperácie a aktívneho spolupôsobenia zo strany otca pri realizácii práva matky stretávať sa s dieťaťom sú v súčasnosti až takmer na hranici toho, čo je možné považovať za pasívne bránenie v styku matky s dieťaťom. Rozhodujúcim je však iba záujem maloletého dieťaťa, a nie vôľa niektorého z rodičov. V rámci záujmu maloletého dieťaťa je jednou zo základných potrieb dieťaťa pravidelne sa stretávať so svojou matkou a tak nielen udržiavať s ňou kontakt, ale aj rozvíjať s ňou vzťah, pretože každé dieťa potrebuje nielen jedného rodiča ale oboch (v tomto prípade teda nielen otca, ale aj matku).

22. Podľa doteraz platnej úpravy je právo matky stretávať sa s dieťaťom upravené na všetkých päť pracovných dní v týždni v trvaní od 15.00 hod. do 18.00 hod. a jeden dlhší časový úsek každý druhý víkend, ktorý však matka pre nesúhlas otca doteraz nevyužívala. Reálny doterajší kontakt matky s dieťaťom je tak rozkúskovaný na viacero krátkych časových úsekov, ktoré neumožňujú plnohodnotne nadviazať a rozvinúť kontakt matky s dieťaťom a v doposiaľ stanovenom rozsahu nezodpovedajú zmeneným podmienkam. Matka sa v rámci svojich možností snaží tieto časové úseky využívať, ak jej v tom nebránia rôzne objektívne alebo aj subjektívne okolnosti napr. ochorenie matky alebo niektorého dieťaťa, výsluch matky na polícii, a pod. Okrem týchto okolností však často práve z dôvodu, že otec s matkou nedostatočne spolupracuje, otec značnú časť určených kontaktov matky s dieťaťom zmarí napr. tým, že odíde z bytu alebo pred škôlky skôr, ako stihne matka pre dieťa prísť. Pre dieťa vo veku päť a pol roka je viac ako nedostatočné stretávať sa s matkou len na krátke časové úseky, vhodnejšie je aby spolu trávili viac času v súvislejších časových úsekoch. Preto súd zmenil doterajšiu úpravu práva matky stretávať sa s dieťaťom tak, že matka maloletého dieťaťa bude oprávnená stretávať sa s maloletým dieťaťom každý víkend od soboty od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme

a odovzdá späť otcovi v mieste bydliska otca, a okrem toho aj každý týždeň v utorok od 15.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme v škôlke, do stredy do 7.30 hod., kedy matka dieťa odovzdá v škôlke, a aj každý týždeň vo štvrtok od 15.00 hod., kedy si matka dieťa prevezme v škôlke, do 18.00 hod, kedy matka dieťa odovzdá otcovi. Len pre porovnanie, doterajšia úprava práva matky stretávať sa s dieťaťom predstavovala v súhrne v priemere cca 30 hodín týždenne (59 hodín za dva týždne), mimo času, ktorý by dieťa u matky v jednu noc za dva týždne prespalo by to znamenalo v priemere cca 20-24 hodín efektívne stráveného času matky s dieťaťom týždenne. Zmenená úprava práva matky stretávať sa s dieťaťom bude síce predstavovať v súhrne cca 44 hodín týždenne t.j. viac ako doteraz, z toho však dieťa prespí u matky dve noci, počet hodín efektívne stráveného času matky s dieťaťom tak zostane zachovaný v doterajšom rozsahu 20-24 hodín týždenne. Matka pritom deklarovala, že v prípade záujmu otca stráviť so synom niektorý víkend celý, je ochotná sa s otcom dieťaťa dohodnúť a svoje právo stretnúť sa so synom nevyužiť. Cieľom takto nastavenej úpravy je v záujme maloletého dieťaťa dosiahnuť zintenzívnenie kontaktov matky s dieťaťom a tak upevniť a rozvíjať ich vzájomný vzťah. To všetko ešte v dobe prechádzajúcej začiatku povinnej školskej dochádzky, kedy takto nastaveným modelom úpravy styku matky s dieťaťom nedôjde k obmedzeniu plnenia školských povinností. Pre maloleté dieťa najmä v tomto útlom veku je veľmi dôležité, aby pri svojej matke zaspalo a pri svojej matke sa aj prebudilo. Práve pre vyrovnanie výrazného deficitu v tejto oblasti vzniknutého doteraz, je potrebné najmä v záujme maloletého dieťaťa upraviť právo matky stretávať sa s dieťaťom (a tým aj právo dieťaťa stretávať sa s matkou) tak, aby obaja - matka aj dieťa - mali vytvorený aj dostatočný priestor pre realizáciu pravidelného a dlhodobého vzájomného kontaktu. Povedané slovami Ústavného súdu ČR (nález sp. zn. I. ÚS 3216/13 zo dňa 25.09.2014) na starostlivosť o dieťa majú zásadne právo obaja rodičia. Toto právo je úplne naplnené iba vtedy, ak každý rodič má možnosť o dieťa sa starať po rovnakú dobu ako druhý rodič. Prípadné odchýlky od tohto základného pravidla musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného dostatočne silného legitímneho záujmu. Legitímnym záujmom, ktorý by tento zásah (odchýlku) mohol ospravedlniť, nemôže byť ochrana práv druhého rodiča, lebo ten žiadne silnejšie právo k starostlivosti o dieťa nemá. Pozitívnym efektom a jedným z cieľov takto nastavenej úpravy zohľadňujúcim súčasnú situáciu medzi rodičmi dieťaťa je minimalizácia kontaktov matky s otcom dieťaťa pri preberaní a odovzdávaní maloletého dieťaťa. Matka tak nebude viac odkázaná na vôľu otca, či tento bude alebo nebude ochotný počkať v byte alebo pred škôlkou pár minút navyše, kým príde matka pre dieťa. Aj pre otca samého, ak odmieta s matkou akýkoľvek spôsob komunikácie, a vzhľadom na jeho vzťah k matke dieťaťa, bude lepšie, aby nemusel vyčkávať na neistý príchod matky. Znížením počtu stretnutí matky s dieťaťom v rámci týždňa zároveň dôjde k efektívnejšiemu využívaniu času matkou pre stretnutie so svojím dieťaťom aj popri starostlivosti o svoje ďalšie dieťa. Pokiaľ otec dieťaťa uviedol, že nie je pravda, že by synovi nedovolil prespať u matky a ak si matka po dieťa príde a syn bude chcieť, môže u matky prespať, potom takto nastavenej úprave práva matky stretávať sa s dieťaťom nič nebráni a budúca realizácia tohto práva bude závislá len od vôle a záujmu len tých dvoch subjektov, ktorých sa toto právo týka - a to je matka a jej dieťa.

23. Určená úprava práva matky stretávať sa s dieťaťom bude platiť za súčasného stavu, kým dieťa bude chodiť do materskej škôlky a kým nenastane ďalšia zmena pomerov najmä v podobe nastúpenia povinnej školskej dochádzky maloletým dieťaťom, alebo kým sa otec dieťaťa nerozhodne zmeniť miesto obvyklého pobytu dieťaťa. Pritom platí základná zásada vyplývajúca aj z § 25 ods. 4 Zákona o rodine, že dieťa by malo byť zverené zásadne do starostlivosti toho z rodičov, ktorý je viac naklonený komunikácii s druhým rodičom a ktorý nebude brániť jeho styku s druhým rodičom (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 1554/14 zo dňa 30.12.2014). Ak otec bude pokračovať v pasívnom bránení v pravidelnom a plnohodnotnom styku matky s dieťaťom, nevyhne sa tomu, že v budúcnosti dôjde k zmene rozhodnutia o zverení maloletého dieťaťa.

24. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiadny z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, pretože súd nezistil žiadny dôvod pre výnimočné priznanie práva na náhradu trov konania vzhľadom na okolnosti prípadu (§ 55 CMP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresnom súde Revúca do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní je potrebné uviesť ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, spisovú značku konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a podpis. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.